

Gang var spildt, har jeg opfat det til i Aar, Jeg vil nu gerne bringe en Tale til den høitærede Minister, fordi han har stillet dette Forslag, og ogsaa til den afgaaede Minister. Det er allerede i en Del Aar, at jeg har ventet, at dette Forslag skulde komme frem. Jeg har hørt herfra, at det har været paa Tale, at det har været drøftet, men Betænelighederne have altsaa haft Overtaget hidtil. Naar det nu er kommet frem, saa glæder jeg mig over det, og jeg haaber, det vil blive gennemført. Jeg kan ikke se rettere end, at det i og for sig er en saa naturlig Ting at støtte saadanne Skoler, som søge at bøde paa Børneskolens Mangler gennem en Winterundervisning. Det er blevet htrret af det ærede Medlem fra Ajsens (Berntsen), at han havde Betænelighed ved den Slags Skoler, idet de rimeligvis vilde rive vedkommende Børn bort fra det legemlige Arbejde og føre dem ind paa at søge den studerende Vej, altsaa svække Arbejdsraften paa Landet, hvad den ganste sikkert heller ikke kan taale. Denne Betragtning er nu efter min Mening aldeles forkert, og jeg undrer mig over, at den kom fra den Side, thi det er den samme Betragtning og den samme Aarsag, som er gjort gældende over for Højskolerne fra anden Side, og det ærede Medlem fra Ajsens ved saa godt som jeg, at den har aldeles intet paa sig. Men naar den ikke har noget paa sig lige over for de ældre, har den det lige saa lidt over for de yngre, over for Børnenes Winterarbejde. Det er af den Betskaffenhed, at der godt kan laas en Streg over det for Børn i Konfirmationsalderen og et Par Aar derefter, det er hverken Arbejde, der udvikler i legemlig Henseende, eller som der læres synderligt af. Arbejdet om Sommeren er Hovedsagen for Børnenes Udvikling og for Børnenes Oplæring i de rent praktiske Arbejder, men saadanne Skoler, som her er Tale om, ere jo ikke i fjerneste Maade beregnede paa at skulle give Undervisning om Sommeren, det er jo alene Winterundervisning. Jeg tror ikke, at Vintertiden kan anvendes bedre for Drengene, og for Piger med for Resten, i Aalderen fra 13 til 17 Aar end til at udvide de Kundskaber, de have modtaget i Børneskolerne. Jeg tror ikke, den kan anvendes bedre ogsaa for dem, som det er Mening, skulle søge deres Erhverv gennem legemligt Arbejde. Enhver maa jo erkende, at vort Børneskolevæsen har sine Mangler, og at det er vanskeligt at faa Forbedringer gennemførte. En Reform af Skolevæsenet har staaet paa Dagsordenen i saa mange Aar, at den snart er ved at blive glemt. Jeg haaber dog, at den snart skal

blive taget op igen til alvorlig Drøftelse, og at der saa derigennem skal komme nogle Forbedringer frem. Men jeg mener, at, naar en saadan Reform skal gennemføres, saa maa der bygges noget paa Winterstolen, vi maa tage Hensyn til Forholdene, som de ere paa Landet, og det vil ikke nytte at bygge en Reform og saa se bort fra disse Forhold, som de nu engang ere, og som vi næppe have nogen som helst Midler til at komme bort fra. Jeg tror ogsaa, at det meget godt kan lade sig gøre at bygge Skolevæsenet i Fremtiden paa en udvidet Winterundervisning og saa en Fritagelse for Sommerundervisningen i et Par Aars Tid for Børnene, f. Eks. fra 12 Aar til Konfirmationsalderen, jeg ser ikke, at der er noget som helst til Hinder derfor. Derigennem kunde den tvungne Undervisning godt udstrækkes til 15 Aars Aalderen. Det er min Opfattelse, men jeg tror, at en saadan Skole, som her er Tale om, Fortsættelseskolen, vil være et udmærket Forsøg i den Retning, om jeg saa maa sige, og der kunde af disse Forsøg læres noget til Gavn for fremtidige Skolereformer. Det er nu allerede en Del Aar, disse Skoler have bestaaet, men det er vanskeligt under saadanne økonomiske Forhold, som vi have, at klare det uden nogen Støtte: adskillige Steder har Amtsskoleraadet jo ogsaa givet Støtte, men der trænges dog til mere, og jeg kan ikke forstaa, at Folketinget ikke skulde være villigt til at støtte Skoler, der lægge an paa en udvidet Undervisning for Bondestandens Børn. Der er jo givet en Understøttelse dertil gennem Højskolebevægelsen, men vi vide jo ogsaa, at Højskolerne's Opgave hidtil ikke har været den egentlig praktiske Undervisning, men har været mere lagt an paa at give en mere almindelig aandsuddannende Undervisning, og det har været til Gene for Højskolen, at den ogsaa skulde optage de rent elementære Fag og i mange Tilfælde bygge op fra Grunden af. Det kan ikke være andet, end at det vil være til Gavn for Højskolerne, naar en saadan Fortsættelsesundervisning efter Konfirmationsalderen kunde strække sig saa vidt, at de derved kunde laas en Streg over noget af det Arbejde, som de nu absolut maa tage op, og i hvert Fald kunde lægge Grundlaget for denne Undervisning noget højere end nu for Tiden. Jeg kan ikke se rettere, end at alle Grunde tale for at støtte saadanne Skoler, og jeg tror, at naar vi en Gang skulle have en Reform, maa de tages med. Der er nu imidlertid kommen adskillige Betæneligheder frem mod disse Skoler, og til dem har det ærede Medlem for Ajsens (Berntsen) ogsaa højet denne, at de vilde